

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV URBANISMU

DEPARTMENT OF URBAN DESIGN

PRAŽSKÁ BRÁNA A NÁMĚSTÍ SVOBODY VE ZNOJMĚ

PRAGUE GATE AND SQUARE OF FREEDOM IN ZNOJMO

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Nikola Kumstátová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Ing. arch. Karel Havliš

BRNO 2018

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0057/2017
Ústav: Ústav urbanismu
Studentka: **Bc. Nikola Kumstátová**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **doc. Ing. arch. Karel Havliš**
Akademický rok: 2017/18

Název diplomové práce:

PRAŽSKÁ BRÁNA A NÁMĚSTÍ SVOBODY VE ZNOJMĚ

Zadání diplomové práce:

Urbanisticko-architektonická studie dostavby lokality na hraně historického jádra města Znojma, zaměřená na prostorovou kultivaci Náměstí Svobody a na obnovu a revitalizační dostavbu fragmentů hradebního okruhu v severní části historického jádra města. Cílem urbanistického návrhu bude vhodně zvolenou dostavbou vytvořit nové prostorové podmínky pro vymezení veřejných prostor náměstí po odstranění tranzitní dopravy mimo centrum města (realizace obchvatu města) a návrh úprav parteru nově vymezených veřejných prostor náměstí a okolí hradeb. Předmětem řešení architektonické studie budou návrhy zvolených objektů novostaveb s vhodným stavebním programem v kontextu navrženého prostorového uspořádání náměstí a navazujících prostor.

Rozsah grafických prací:

Urbanisticko-architektonická studie bude dokumentována:

Analytickou částí:

Aktuální analýzy řešeného území doplněné aktuální fotodokumentací a všeobecnými informacemi o městě a řešeném prostoru v kontextu historického vývoje.

Závěry z provedených průzkumů a analýz pro zvolený prostorový koncept s textovou částí. Součástí analytické části elaborátu budou konceptní skici a teoretické závěry pro vlastní koncept řešení.

Návrhovou částí:

Výkres širších vztahů (stačí i schéma) - navrhovaný stav

Výkres - situace navrženého řešení v měřítku 1:5000 /1:2000/

Schéma principu obsluhy území a dopravního řešení (případně specifické řešení infrastruktury)

Situace návrhu se zákresem do ortofotomapy

Díličí situace vybraných architektonických fragmentů lokality (zejména parterů novostaveb) 1:500

Standardní výkresy půdorysů, pohledů a důležitých řezů vybraných novostaveb v měřítku 1:500 /1:200/

Prostorové vyjádření komplexního návrhu (prostorové zobrazení urbanistického řešení - 3D model)

Prostorové vyjádření fragmentů, perspektivy vybraných veřejných prostorů, foto-zákresy, 3D model)

Charakteristické vizualizace, případně fotografie fyzického modelu

Průvodní zpráva s popisem návrhu prostorového konceptu transformovaného areálu, urbanistického a architektonického řešení vybraných fragmentů, důležitých údajů o jejich aktualizovaném využití, principu obsluhy a dopravního řešení, zásady řešení parteru veřejných prostor /cca 10 stran textu/.

Forma a způsob výsledného vypracování:

- komplexní soubor výkresů a textů (viz výše) v přehledné brožuře formátu A3 (2x)

- 1 plakát představující hlavní myšlenky návrhu (100x70 cm)

- 1 archivní CD se všemi výstupy v originále použitého formátu a v tiskovém formátu PDF

- prezentace celého komplexu ve formátu PowerPoint;

(+ na základě domluvy s vedoucím DP lze v odůvodněných případech upřesnit jak formu zpracování, tak podrobnost práce.)

Seznam odborné literatury:

- GEHL, Jan. Města pro lidi. Brno: Partnerství, c2012. ISBN 978-80-260-2080-6.
- KRIER, Léon. Architektura - volba nebo osud. Praha : Academia, 2001. 189 s. ISBN 80-200-0012-7.
- LYNCH, Kevin. Obraz města. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-094-0.
- NEUFERT, Ernst a Peter NEUFERT. Navrhování staveb: zásady, normy, předpisy o zařízeních, stavbě, vybavení, nárocích na prostor, prostorových vztazích, rozměrech budov, prostorech, vybavení, přístrojích z hlediska člověka jako měřítka a cíle. 2. české vyd., (35. něm. vyd.). Praha: Consultinvest, 2000, 618 s.: il., plány. ISBN 80-901486-6-2.
- SITTE, Camillo. Stavba měst podle uměleckých zásad. Praha: Arch, 1995. 111 str., ISBN 80-901608-1-6.
- The Compact City: A Sustainable Urban form?. Edited by Mike Jenks, Elizabeth Burton, Katie Williams. First publ. London: E & FN Spon, 2000, 350 p. ISBN 0-419-21300-7.

Termín zadání diplomové práce: 19. 2. 2018

Termín odevzdání diplomové práce: 14. 5. 2018

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Nikola Kumstátová
student(ka)

doc. Ing. arch. Karel Havliš
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Karel Havliš
vedoucí ústavu

V Brně, dne 19. 2. 2018

doc. Ing. arch. Jan Hrupý

děkan

1. ÚVODNÍ ÚDAJE

Předmět návrhu

Návrh se zaměřuje na koncepční obnovu klíčových veřejných prostorů a návrh nové zástavby v území náměstí Svobody a jeho navazujícího okolí. Součástí architektonicko-urbanistického návrhu je vymezení ploch ke zastavění, návrh základních architektonických řešení novostaveb, vymezení ploch zeleně, navržení změn systému dopravy a řešení parkování v území.

Řešené území

Řešené území prostorově navazuje na historické jádro města Znojma zakončené Horní bránou a přechází do severní části města s převažující obytnou funkcí. Území se nachází v prostoru vymezeném ze severozápadu a severu prodlouženou stavební čarou novostavby polyfunkčního domu na ulici Pražské (parc. č. 2594/1 a 2580/6). Hranice dále prochází přes obytný soubor panelových domů k nároží ulice Polní a Sokolské. Východní hranici pak tvoří spojnice tohoto nároží s rohem zahrady Domu dětí a mládeže (parc. č. 2168/1), která představuje současně jihovýchodní i jižní hranici. Severní okraj Městského parku je spojnici mezi parkem a hranicí ulice Velká Michalská, která je prodloužena na ulici Dvořákovu a vytváří jihozápadní hranici. Rozloha řešeného území je cca 7 ha.

Závěr

Náměstí Svobody se nachází na místě někdejšího hradebního pásu. Tato hraniční poloha mezi kompaktní zástavbou historického města a rozvolněji zastavěným předměstím se podepsala na vývoji struktury v území. Na historických mapách je patrná původní poloha čtvercového náměstí, které se rozkládalo před budovou židovské synagogy, jasně vymezené okolní zástavbou. Díky stavebním zásahům ve 2. pol. 20. století došlo k degradaci tohoto městského prostoru. Náměstí nadále zůstalo nevymezené, bez rozměru a měřítka.

2. STÁVAJÍCÍ STAV

Širší vztahy

Znojmo je významným střediskem a druhým největším městem Jihomoravského kraje. Je známé především jako středisko turismu, vinařství, cyklistiky a dalších letních sportů. Město leží na topograficky členitém terénu nad korytem řeky Dyje a i díky této dramatické modelaci okolní scenérie se stalo vyhledávaným místem pro rekreaci. Znojmo je město historické s bohatou kulturní tradicí. V současné době žije ve Znojmě více než 33 tisíc obyvatel.

Prostorovou strukturu města tvoří historické jádro vymežující osa od Horní brány přes Horní náměstí, Masarykovo náměstí dál na Vídeň a druhá osa vedoucí od hradu přes Horní náměstí na

Brno. Historické centrum je obklopeno prstencem parkové zeleně vzniklého za hradbou. Kolem tohoto hradebního se line okružní třída. Další struktura ulic je určena významnými výpadovými trasami vedoucími ze Znojma (ulice Pražská, Vídeňská).

Náměstí Svobody se nachází na rozhraní historického jádra města a sídlištního předměstí. Leží na významné dopravní tepně Praha - Vídeň.

Současný stav

Urbanistický vývoj druhé poloviny 20. století zanechal území v nefunkčním stavu a bez definovaných prostor. Výstavba panelových domů umožnila rozšiřování průjezdné komunikace, z které se stala prostorově náročná a rušná dopravní tepna, což způsobilo degradaci území. V současné době se bohužel nabízí tyto nedefinované prostory mezi domy socialistické výstavby využít jako rozsáhlé plochy parkování, což celý prostor ještě zhoršuje.

Místu dominují monofunkční solitérní budovy plaveckého bazénu a finančního/pracovního úřadu (bývalé ústředí KSČ) a paneláků. Tyto budovy nijak nevymezují okolní prostor. V místě je naprostá absence parterů budov.

Náměstí je v současné době definováno dvěma směry. Z jedné strany přiléhá k uliční frontě vymezené stopou historického města tvořícího rozhraní městské památkové rezervace. Součástí této zástavby je budova Pražské neboli Horní brány, která byla součástí barbakanu tvořícího předsunutě opevnění. Vně této stopy již není dochována tehdejší historická parcelace, která by definovala půdorysný tvar tehdejšího náměstí. Když stará zástavba podlehla demolici ve prospěch vystavění sídliště a dalších budov, místo nabralo podobu otevřeného prostoru do okolí. Náměstí se tedy přechýlilo do odlišné podoby a je z další strany vymezeno novou budovou lázni. Ze severní strany ho lemují silnice a na západní straně je otevřené do údolí Gránického potoka. Plocha náměstí je dnes využívána převážně jako parkoviště. Výškové uspořádání náměstí je rovinné.

Z dopravního hlediska je dnes náměstí výrazně vytíženo. Řešeným územím prochází trasa silnice I/38, která je hlavním průtahem města a pro náměstí znamená značnou bariéru. Tato dopravní zátěž má špatný dopad na fungování veřejného prostoru. Celá plocha náměstí je v současné době využívána jako kapacitní parkoviště. Díky dopravní vytíženosti území je celé náměstí a jeho okolí je pokryto množstvím nezbytných dopravních značek. Po jižní hraně náměstí vede od Horního parku směrem ke Gránickému údolí cyklostezka.

Zeleň je v řešeném území zastoupena parkovými plochami hradebního pásu a travnatým prostorem před budovou úřadu. Na ploše před úřadem je několik vzrostlých, převážně jehličnatých stromů a chodník lemují husté křoví. Část hradebního parku, který se rozkládá za budovou železářství Fiala a pokračuje až k ulici Na Valech, působí velice zanedbaným dojmem.

Problémy a závady

Hlavním problémem náměstí je základní fakt, že jako náměstí vůbec neslouží. Místo je chaotické a nevhledné, bez definovaných prostor. Díky rozsáhlým parkovacím plochám plní pouze jeden účel a to dopravní. Kvůli absenci zástavby nemá místo měřítko a hlavně velice potřebný parter, který by dal návštěvníkovi příležitost k zastavení a pobytu. Nedostatečná šířka chodníků znemožňuje v některých místech pohodlný průchod a neumožňuje správné fungování parteru budov pro vystavování zboží a zřizování předzahrádek. Technicky a esteticky jsou nevyhovující stávající nesourodé povrchy chodníků. Místo je zamořené chaoticky rozmístěnými prvky technické infrastruktury – parkovací automat, kontejnery atd.

3. NÁVRH

Koncepce řešení

Pro rozvoj města Znojma je klíčové využití potenciálu turistického ruchu, jak potvrzují i aktuální strategické dokumenty. Předpokladem pro rozvoj turistického ruchu je kvalitní funkční, prostorové a provozní uspořádání města, což se samozřejmě týká i náměstí Svobody – vstupního prostoru do města.

Výsledkem návrhu je celková kultivace území do podoby živého organismu města. Navrhované řešení se snaží vymezit veřejné prostranství jako je náměstí, ulice, park a další - vytvořit platformu svébytných prostorů, s ohledem na jejich zamýšlené využití respektující tradiční funkci i současné podmínky s cílem podpořit jejich specifickou atmosféru. Přinést do těchto prostranstvích řád a podpořit jejich užitnost a atraktivitu jak pro obyvatele města tak pro jeho návštěvníky. Úpravy spočívají především v odstranění nevhodného způsobu využívání veřejného prostoru, navrácení tohoto prostoru především pro užívání člověkem a doplnění chybějící zástavby, která by tyto prostory vymezila. Prioritu je vytvoření míst a prostorů primárně pro chodce a ne pro auta, tak jako je tomu v současnosti. Každý veřejný prostor by měl mít charakter a měl by být přehledně uspořádaným, snadno čitelným místem. s přehledně organizovanou dopravou a pohybem pěších, které vytváří podmínky pro veškeré žádoucí aktivity od pohodlných každodenních nákupů přes možnosti posezení a odpočinku až po kulturní a společenské programy.

Stěžejním problémem místa je dopravní zátěž od rušné komunikace a rozsáhlých parkovacích ploch. Návrh počítá s výstavbou obchvatu, což bude znamenat výrazné snížení intenzity dopravy v místě. Parkování je v návrhu řešeno v rámci podzemních garáží nově navržených objektů.

Nové doplnění urbanistické struktury je navrženo s ohledem na potřeby v území. Doplňuje funkce, které v místě scházejí a pomocí hmot vymezuje potřebný veřejný prostor. Nové objekty

tvoří dvě solitérní stavby v rámci pruhu parkového prstence lemujícího historické jádro a dále klasická zástavba podél silnice, vymezející ulici Pražskou/Sokolskou. Navržené hmoty svojí skladbou funkcí a komerčním parterem obohacuje území, vnáší do něj život a vytváří potřebnou kompaktní zástavbu.

Pomocí navrhované zástavby je v území vymezeno a definováno několik odlišných veřejných prostranství s rozdílným charakterem. Hlavním se stává nově formované náměstí rozkládající se na hraně historického jádra, mezi dvěma solitérníma objekty, které udávají náměstí jeho charakter. Stávající budova úřadu a k ní přistavěná nová administrativní budova, lemující ulici Pražskou, svírají prostor klidné piazzy. Zelený pás Horního parku dále pokračuje stromořadím vedeným přes náměstí v úsek před Tlustou věží, kde vzniká parčík avšak s odlišným charakterem než je zbytek parkového prstence. Posledním shromažďovacím místem je dopravní uzel se zastávkami autobusu.

Koncepce dopravy

Prioritou je vytvoření míst primárně pro chodce, ne pro auta, jako je tomu v současnosti.

Ulice sokolská/Pražská je řešena jako významná ulice se zklidněným provozem. Zklidnění podpoří živost městského parteru. Profil silnice je razantně zúžen v návaznosti na realizaci obchvatu a vymístění nákladní dopravy z města ze současných 9 m šířky silnice na 6,5 m (jeden jízdní pruh 3,25 m). Všechny silnice v území jsou určeny pro obousměrný provoz. Prostor určený pro pohyb chodců, nabývající podobu širokého chodníku podél komunikace lemované parterem domů a odděleného od silnice vzrostlým stromořadím. Rozšířený chodník, jehož šířka umožní kromě pohodlného procházení také vystavování zboží, umístění letních zahrádek a dalších aktivit spojených s komerčními funkcemi v parteru domů. Zároveň jsou zde situovány doplňkové části městského mobiliáře – stojany na kola, parkovací automaty, rozcestníky a tělesa hlavního osvětlení, a to v ostrůvcích, které tvoří podélné parkovací stání.

Možnost přecházet vozovku je možné téměř kdekoliv a k tomu je zajištěn dostatečný počet bezpečných míst pro přecházení pro osoby s omezenou možností pohybu. Parkování na ulici je podélné, formou samostatných parkovacích míst v rámci pásu se stromořadím.

Celé náměstí by se mělo stát hlavním veřejným obytným prostorem města, obytnou zónou sdílenou všemi uživateli – obyvateli města i jeho návštěvníky. S touto myšlenkou je povrch náměstí navržen v jedné úrovni s odlišením vozovky a chodníku pouze charakterem a strukturou dlažby. Funkčnost tohoto konceptu bude podpořena dopravním režimem „pěší zóny“, kde automobily nesmí ohrozit chodce a zároveň chodci musí umožnit automobilům průjezd. Dopravní obsluha automobily je tedy zajištěna, nicméně autům je na náměstí ponechán minimální potřebný prostor. Parkování je pak povoleno pouze na vyznačených místech. Parkování jízdních kol je zajištěno pomocí stojanů. Na ulici jsou zřízena místa pro krátkodobá zastavení pro zásobování

zejména komerčních prostor v parteru ulice. V rámci dalších veřejných prostranství se doprava stává jen sekundárním prvkem prostoru, slouží pro nutnou obsluhu a zásobování.

Pro adekvátní využívání veřejného prostoru je vhodné namísto přesycení prostoru ulice auty využít jiný způsob dopravy v klidu a nezamezit tak pobytové funkce v ulicích. V území je snaha co největší počet parkovacích stání zajistit v rámci podzemních garáží nově navržených budov. Cílem parkovací politiky je také zřízení parkovacího domu, který by pokryl potřebu parkování pro návštěvníky města a snížil poptávku po parkovacích kapacitách ve veřejné prostranství. Celkově v místě vzniká rezerva cca 300 parkovacích stání.

Náměstí

Velikost a funkce náměstí je navrhována s ohledem na ostatní náměstí v centru Znojma. Je důležité uvědomovat si hierarchizaci těchto prostor v rámci měřítka celého města a nesnažit se velikostí ani funkcí navzájem konkurovat. Koncept náměstí vychází z analýz a snaží se podpořit stávající vazby v území a vytvořit nové. Hlavní pěší trasy přes náměstí jsou zachovány, případně posíleny a zkomfortněny. V rámci konceptu náměstí je podpořena vazba mezi severní částí obytné zástavby sídliště a jižněji položeným historickým jádrem, popř. hradebním parkem. Na náměstí je tedy ve východní části ponechán dostatečně velký průchod pro pěší i cyklisty a tím je současně nově vymezen předprostor budovy městských lázní, jakožto mimořádné budovy na náměstí.

Hlavní (dlážděná) plocha náměstí je oprostěna od parkování. Náměstí zůstává co nejvíce dostupné, což mj. umožní svobodnou variabilitu prostoru dle potřeb různých akcí. Kromě běžného pobytu a setkávání by měla sloužit také tradičním jarmarkům, trhům a větším kulturním či sportovním akcím pod širým nebem (koncerty, výstavy, sportovní podniky apod.)

Podél domu, jako součást rozšířených chodníků, jsou osazena stromořadí, které by kamenné části měly v letních měsících dodat potřebný stín. Jižní stranu náměstí lemuje stromořadí symbolizující propojení obou částí hradebního parku. Celá plocha je řešena jako pojižděná a řešení plochy náměstí v jedné úrovni nebrání jejímu různorodému používání.

Dominantní stavbou na náměstí je budova Městských lázní. Reakcí na tento výrazný solitér je osově umístěný objekt kulturního domu, který definuje západní hranu náměstí. Osovost náměstí je podpořena umístěním kašny na průsečík osy těchto dvou solitérů a osy Pražské brány.

Od silnice je náměstí cloněno navrženou multifunkční strukturou, která má v sobě zahrnuté funkce podporující a obohacující prostor náměstí. Myšlenkou struktury je umožnit obměnu funkcí v návaznosti na potřeby náměstí. Funkce zahrnuté v konstrukci doplňují a zatraktivňují veřejné prostranství a zajišťují mu potřebné zázemí. Jednotlivé moduly konstrukce mohou být taktéž rozmístěny na dalších místech města, kde doplní potřebnou úlohu prostoru. Moduly mohou být např. kavárna, tribuna, posezení, veřejné wc, houpačky, stojany na kola, altánek, pavilon, informační stánek, výstavní galerie atd.

Živé náměstí (a tedy atraktivní scénu pro další návštěvníky) vytváří zejména lidé, kteří se na náměstí zastaví a nějakou dobu se zde zdrží. Proto by na náměstí měla být dostatečná a různorodá nabídka míst k posezení na vhodných místech. Dobré umístění je dáno scénou, kterou člověk může z lavičky pozorovat, umístění lavičky na slunci či ve stínu, v závětrí apod. Konkrétním městským mobiliářem, který je vsazen do prostoru náměstí jsou lavičky vybrané z produkce firmy MM cité, konkrétně typ AVIELA. Lavičky jsou vsazeny mezi jednotlivá pole stromořadí. Pevné kotvení lavičky do podkladu je ukryto pod dlažbou.

Odpadkové koše jsou rozmístěny v prostoru v dostatečném počtu v blízkosti laviček a na hlavních trasách na chodnicích podél fasád. Odpadkové koše jsou vybrány opět z produkce firmy MM cité a jedná se o typ DIAGONAL s kruhovým půdorysem, který je vyroben z nosné zinkované ocelové kostry opláštěné perforovaným nerezovým plechem (alternativně ocelovým pozinkovaným plechem) Dalším prvkem je zahrazovací sloupek MMcité ISAC z hliníkové slitiny, s krycím vypalovacím lakem.

Na náměstí je pro výsadbu uvažován javo typur Acer Campestre “Elsrijk”, který se hodí do dlážděného prostředí a na podzim se barví do žluta.

Náměstí je doplněno vodním prvkem zapuštěným do dlažby tak, aby umožňoval průchod ve všech směrech a zároveň tvořil hravý prvek a atraktivní prvek.

Osvětlení náměstí řeší po vnějším obvodu umístěná sloupová osvětlovací tělesa typu Thorn Avenue D LED, který je primárním zdrojem. Pro podpoření stromořadí jsou navrženy sekundární světelné zdroje umístěné do dlažby.

Parkový sad

Parkový prostor před Tlustou věží je pokračováním parkového prstence vzniklého po zbourání hradeb. Návaznost je ovšem přerušena a i charakter je jiný než v Horním parku. Přítomnost původního opevnění (hradby a věže) spolu s výhledem na kostel sv. Michala a na Gránické údolí vytváří malebnou až romantickou atmosféru. Díky svému umístění mimo hlavní trasy města je však dnešní stav velice zanedbaný a prostor působí spíše jako zbytkový. Nachází se zde trávnik a nerovnoměrně rozseté stromy a keře. Stromy jsou většinou jehličnaté.

Z průzkumů historických pramenů bylo zjištěno, že se v těchto místech dříve nacházel sad. Inspirace je tedy ve využití prostředí, které v průběhu času ztratilo svůj význam. Navrhuje se výsadba nových kvetoucích stromů, které by navodily původní atmosféru místa. Konkrétně jsou navrženy dva typy okrasných stromů tak, aby se navzájem doplňovaly a vytvářeli svým zbarvením atmosféru přes všechna roční období. Konkrétně to je okrasná třešeň *prunus serrulata kanzan*, které kvete krásně do růžova a na podzim se pestře barví a okrasná jablň *malus winter gold*, která kvete do bíla a má malé žluté plody až do zimy. Koncept dále zachovává jeden ze vzrostlých stromů, který tvoří příjemné místo pro posezení. Důležitým krokem je zachování a

podpoření současných pěších vazeb pomocí mlatových cest v trávníku zpřístupňujících okolní místa.

Piazza administrativních budov

Koncept vychází z myšlenky pracující se stávající budovou finančního/pracovního úřadu. Ačkoli budova nevykazuje žádné hodnoty, je zapotřebí ji respektovat a snažit se novými zásahy podnitit její fungování. Před budovu úřadu je postaven nový objekt taktéž administrativního charakteru. Tyto dvě budovy spolu svírají prostor, který utváří klidnou piazzu, odcloněnou novou hmotou budovy od silnice a přístupnou ze dvou stran – ulice a náměstí. Pod prostorem této dvorany se nachází podzemní parkování. V prostoru jsou navrženy velké květináče pro osazení zeleně, které zároveň slouží jako mobiliář k sezení. Na místo jednoho z květináčů je vodní prvek.

Dopravní uzel

Na východní části řešeného území se nachází několik zastávek autobusu. Návrh mění současný způsob dopravy v tomto území, který zaměřuje veřejný prostor pouze pro potřebu vozidel. Většina zastávek se nachází v zálivu silnice a jedna je v pěší zóně s vjezdem povoleným pouze pro autobusy. Vzniká tedy shluk autobusových zastávek s jednou krytou konstrukcí, umožňující schování před sluncem či nepřízní počasí. Dopravní uzel je velice dobře napojený pěšími cestami na centrum města. Zastávka se nachází na ose komunikace vedoucí k náměstí Svobody a umožňuje s ním vizuální kontakt. Další cestou je přímé napojení zastávky na Horní park přes předprostor solitérní budovy před zastávkou.

Bytový dům, Hotel

Nově navržený objekt na ulici Sokolské navazuje na stávající panelový dům. Společnou podnoží s parkováním vytváří jeden celek. Střecha parkování je zelená, pobytová, pro panelový dům přístupná krčky. Tvoří příjemný soukromý prostor mezi stávající zástavbou a navrženým objektem.

Funkčně je nově navržený objekt dělený na dvě části - hotel a bytový dům. Hotel je navržen jako ubytovací zařízení nižší kategorie. Má pět podlaží. Druhou část objektu tvoří bydlení, které má z části pět podlaží s tím, že poslední ustupuje a vytváří terasu pro horní byty. Ze zbylé části má čtyři podlaží, čímž postupně klesá do drobnější zástavby ulice Benjamina Klčky a Polní. Parter přístupný z ulice je po celé délce domu. Krom vstupů do hotelu, domu a jejich zázemí obsahuje pět komerčních jednotek různé velikosti. Nadzemní a podzemní parkování slouží nejen pro obyvatele domu, ale i veřejnost. Je přístupné z ulice průchodem v parteru nebo z uličky, kterou vymezuje sousední objekt. Vjezdy jsou z ulice Polní/nám. Svobody. Zásobování je možné z ulice nebo garáží.

Polyfunkční dům

Polyfunkční dům tvarem a úkosem nároží reaguje na svoji polohu a otevírá se do náměstí. Funkční náplní je parter v přízemí, kde se nachází vstupy do budovy se zázemím a komerční jednotky. V prvním podlaží je administrativa. Zbylá patra vyplňuje bydlení. Parkování je za domem, opět kryté obytnou střechou přístupnou z patra administrativy.

Administrativní budova

Objekt se nachází na pohledové ose okružní komunikace. Svým tvarem nenásilně akcentuje tuto polohu. Vytváří společně se stávající budovou pracovního/finančního úřadu veřejný prostor - piazzu. Parter se nachází po celé délce a je otevřený jak do ulice tak do prostoru piazzy. Tvoří ho vstupy do prostorů administrativy se zázemím a 6 jednotek komerčních jednotek. Skeletový systém výstavby umožňuje možnost zařízení prostoru dle požadavků nájemce na open space nebo kanceláře různé velikosti. Parkování je zajištěno v podzemních garážích pod objektem přístupných z ulice Pražské. Zásobování je z ulice nebo garáží.

Kulturní dům

Objekt tvoří solitér na náměstí jakožto protiváhu budově Městských lázní. Hlavním vstupem je orientován na náměstí, dílčí vstupy jsou na bočních fasádách, kde se otvírají do uličky vedoucí k parku před Tlustou věží a do piazzy administrativy. Vstupní část je v co největší míře transparentní, aby komunikovala s náměstím a umožňovala průhledy. Objekt je reakcí na potřeby města, sál je navržen pro cca 500 lidí.

Parkovací dům/Wellness/Fitness

Soliterní budova v parku má organický tvar, čímž reaguje na svoji polohu v zatáčce. Budova reaguje na potřebu města zřídit parkovací dům, který by pokryl potřebu parkování pro návštěvníky města a snížil poptávku po parkovacích kapacitách v rámci veřejného prostranství. V podzemní garáži je cca 150 parkovacích stání. Nadzemní část budovy tvoří wellness/fitness centrum, které svým provozem doplňuje vedlejší budovu lázní. Prostranství před budovou tvoří průchod do parku a navazuje na dopravní terminál.

PŘÍLOHY

HISTORIE

Náměstí vzniklo během 2. poloviny 19. století v prostoru, který od středověku vyplňovaly mocné fortifikační stavby související s Horní (Pražskou) bránou. Trychtýřový začátek náměstí vymezený budovou železářství Fiala na jedné straně a budovou Komerční banky na straně druhé měl ve středověku zcela odlišný charakter a jeho podoba se od 2. poloviny 19. století naštěstí, na rozdíl od zbytku náměstí, výrazně nezměnila. Budovou Komerční banky procházela až do 1. poloviny 19. století impozantní osm metrů vysoká vnitřní hradba městského opevnění s bránou a vysokou mohutnou věží podobného vzhledu jako je Vlkova věž u Vídeňské brány. Ve vzdálenosti osmi metrů dále do náměstí probíhalo druhé hradební pásmo s další bránou a mostem (zčásti padacím) přes téměř dvacet metrů široký příkop. Za příkopem byl navršen zemní val, ze kterého vybíhal úzký zdmi chráněný koridor vedoucí k předsunuté bránové fortifikaci, tzv. barbakanu. Tato jediná, dodnes dochovaná část Horní brány stála uprostřed rozšířené části dalšího hradebního příkopu, který z vnější strany obklopoval celý fortifikační systém města. Přes další padací most opouštěla cesta barbakan a skrze ještě jedno předsunuté opevnění - pětiboký zdmi chráněný ravelin v místech dnešního parkoviště před Horní bránou - opouštěla silnice město a vedla dále v trase Pražské ulice. Před fortifikacemi leželo volné prostranství, kde byli před rokem 1454 pochováváni Židé.

V 1. polovině 19. století byl založen Horní park na místě zasypaného vnějšího příkopu a valu a roku 1854 byla zbořena vysoká gotická věž Horní brány. Následovala demolice hradebních zdí v okolí a byly zavedeny příkopy. Byla vytyčena nová uliční čára. V následujících dekadách byl urbanisticky dotvořen prostor před barbakanem. Vzniklo zde téměř čtvercové náměstí, ohraničené na východě historizujícím dvoupodlažním objektem Spitzerova lihovaru, na severu přízemní budovou zájezdního hostince tzv. Selského dvora a na západě se dominantou celého prostoru stala židovská synagoga v maurském slohu od vídeňského architekta Schöneho z roku 1888. Za první republiky vzniklo uprostřed náměstí malé autobusové nádraží.

Dispozici čtvercové části náměstí zničila druhá světová válka. Po válce byl stržen bombardováním poškozený Spitzerův lihoval a budovy u parku východně od barbakanu Horní brány. Po roce 1948 bylo Divišovo náměstí přejmenováno na náměstí Svobody. K dalším demolicím došlo v šedesátých letech na severní straně náměstí. Ve stejné době byla postavena na místě Spitzerova lihovaru budova městských lázní a také nové budovy u parku vedle Horní brány.

Na počátku sedmdesátých let doznalo náměstí nejrazantnější proměny – na místě židovské synagogy, zbořené nacisty r.1939, byla vystavěna budova OV KSČ (dnes Finanční úřad a Úřad práce – tzv. Bílý dům) a na straně severní a severovýchodní vyrostly dva panelové obytné domy s nestejnou výškou. Náměstí tím dostalo naprosto nežádoucí, architektonicky diletantskou dominantu a bylo urbanisticky nevhodně „rozředěno“ směrem do ulice Sokolské a k ulici

Dělnické. Směrem do Pražské ulice byla při silnici postavena přízemní protáhlá budova s prostory pro obchody a služby. Posledním stavebním projektem na náměstí byla v roce 2006-2007 výstavba obytného domu s nebytovými prostory v přízemí na místě hostince Selský dvůr (dříve špitál na Horním předměstí).

ANALÝZA

Doprava

Jedním ze stěžejních problémů je značná intenzita tranzitní dopravy v centru města. Nejvýznamnější dopravní komunikaci tvoří silnice I/38 ve směru Mladá Boleslav – Jihlava – Znojmo – státní hranice. Územím města prochází od severozápadu k jihovýchodu. Pole sčítání dopravy z roku 2010 překračuje intenzita dopravy na úseku komunikace I/38 hranici 25 000 automobilů za 24 hodin. Navazujícími problémy jsou znečištěné ovzduší a značná hluková zátěž. Městu by výrazně ulehčil obchvat vedený na severu města jako spojnice silnic I/38 a I/53. Po dobudování obchvatu a uvolnění města od tranzitní dopravy se okružní třída stane městskou třídou, vytvářející městské veřejné prostranství.

Parkování

Město Znojmo, podobně jako ostatní města, řeší problémy spojené s nárůstem automobilové dopravy. Především se jedná o rozmístění parkovacích stání a jejich kapacitu. Na okraji centra města se nachází 5 záchytných parkovišť pro návštěvníky. Hned dvě z nich se nachází při severním vstupu do města na náměstí Svobody. Další krátkodobá placená stání jsou na parkovištích v centru města na pozemních komunikacích. Celková kapacita těchto parkovišť činí 518 parkovacích míst a 22 parkovacích míst pro invalidy. Mezi hlavní problémy v oblasti parkování lze zařadit nedostatečnou kapacitu míst pro rezidenty ve vybraných oblastech (sídlíště Přímětice, ul. Slovenská, obecně ulice v blízkosti centra města ...) a silnou koncentraci zaměstnanecké a návštěvníkové dopravy u objektů občanské vybavenosti (např. areál staré nemocnice, okresní soud, finanční úřad, u zimního stadionu, městský hřbitov).

Cyklistická doprava

V posledních letech je cyklistická doprava jedním z nejvíce se rozvíjejících dopravních odvětví. Ve Znojmě má cyklistická doprava významnou vazbu na cykloturistiku, která je dána atraktivitou města a okolí. Městem procházejí jedna cyklostezka a dále značené cyklotrasy. Cyklostezky pro účel městské dopravy jsou prozatím vybudovány v oddělených úsecích a chybí jejich propojení. Nedostatečné je cyklistické (i pěší) napojení města na místní části a okolní obce. Problém je také v zajištění bezpečnosti cyklistické dopravy uvnitř města. Pohyb cyklistů v rámci křižovatek a jednosměrek je řešen pouze v několika místech. Z hlediska podpory cestovního ruchu je klíčové propojení rekreačních a turistických tras ve městě s cyklistickými trasami krajského a

mezinárodního významu. Chybějící koncepce pro cykloturisty (navigace, hlídání kol) je jednou ze slabých stránek dalšího rozvoje cestovního ruchu ve městě.

Pěší vazby

Stejně jako u cyklistické dopravy také u pěší dopravy je jedním ze stěžejních cílů zajištění bezpečného propojení pro pěší ve směru: významné obytné části – centrum města a historické jádro. Podpora pěší dopravy by v příštích letech měla směřovat do centrální zóny města, do obytných území a také do území s rekreačním potenciálem pro město a okolí. Lokality místní veřejné vybavenosti by měly být přednostně umisťovány s ohledem na dobrou dostupnost pro pěší a na veřejnou hromadnou dopravu. Důraz by měl být kladen na bezbariérovost a bezpečnost pěších cest. Pěším by měl být dále přednostně vyhrazen přidružený prostor chráněný před nelegálním parkováním, jehož atraktivita by měla být posílena prvky zeleně.

Park jako typ veřejného prostranství rozšiřuje škálu možností trávení času ve městě. Z hlediska života ve městě plní roli pobytového prostranství, zelené oázy k odpočinku a načerpání duševních i fyzických sil. Těmto základním principům by měla odpovídat fyzická podoba parku i jeho prostorového uspořádání. V menší míře se parky mohou ve městě uplatňovat i jako drobné parkové plochy, kompoziční prvky urbánní struktury (vnitrobloky, prostranství solitérních budov a parková náměstí).

Městský park

Jen málokteré město se může pochlubit souvislým pásem veřejné zeleně přímo ve středu městské aglomerace. Městský park ve Znojmě, situovaný na hranici mezi středověkým a moderním městem, je jednou z mála ukázek velmi citlivého a nadčasového přístupu k rozšiřování a vytváření města na prahu nové doby. Tento souvislý pás veřejné zeleně je lokalizován přímo ve středu města a plní funkci prostorovou, historickou a oddychovou.